

Megkapó történet
a BÜSZKESÉG
ÉS BALÍTÉLET
világából.

A másik Bennet lány

„Lebilincselő és
magával ragadó.”
– *Guardian*

„Ezért a regényért odaszal-
 minden *Büszkeség és balítélet*-
rajongó.” – *Independent*

fine ●
selection

JANICE HADLOW

JANICE HADLOW

A másik
Bennet
lány

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2024

ELSŐ RÉSZ

ELSŐ FEJEZET

SZOMORÚ IGAZSÁG, hogy ha egy ifjú hölgy nem olyan családból származik, ahol hozomány vár rá, jobban teszi, ha szépnek születik. Már az a helyzet is meglehetősen balszerencsés, ha bájosnak bájos, csak éppen pénztelen, ám ha sem vagyona, sem szépsége, néhez életnek néz elébe.

A Hertfordshire-ben fekvő Meryton városka közvetlen szomszédságában élő Bennet család öt leányából négyet kellően előnyös külsővel áldott meg a sors ahhoz, hogy szűk társasági köreikben szépnek tartsák őket. A legmutatósbab közülük Jane volt, a legidősebbik, kinek bájos arcához és alkatához végtelenül szerény jellem társult. A másodszülött Elizabeth esetében a szellemessége és élénksége ellensúlyozta a megjelenésében felfedezhető apró tökéletlenségeket. A legifjabbak, Catherine és Lydia üdeségéhez kacagás és kacérkodás párosult, ami igencsak vonzotta a körülöttük legyeskedő, hasonlóképpen harsány fiatalembereket. Csak a középső lány, Mary nem volt sem szépnek, sem szellemesnek, sem bájosnak mondható. A testvérei ellenben úgy tündököltek, hogy ellensúlyozták a hiányosságait, sőt, el is homályosították a jelenlétét. Mire a lányok felcseperedtek, Benneteket tekintették a környék egyik legtitésztősebb családjának.

Ám az is köztudott volt, hogy a Bennet lányok kilátásai korántsem olyan irigylésre méltóak, mint a szépségük. A családjuk ránézésre

meglehetősen jómódúnak tűnt, és kellő tekintélyt tudhatott magának falujukban, Longbournben. Nagy, ám külsőre meglehetősen jellegtelen házat hívhattak az otthonuknak, ahol a külcsínt kárpótolta a falakon belüli kényelem. Inasok váraкоztak az asztalnál, szakács serénykedett a konyhában, és kertész gondozta a kertet. Noha Mr. Bennet nem dúskált a vagyonban, annyira azért futotta, hogy fenntartsa a tekintélyét. A velük közelebbi viszonyt ápoló familiák között ugyan kevés gazdag és előkelő rangú akadt, akik kegyeskedtek szóba állni velük, ám a hertfordshire-i társasági körökben igen tiszteletre méltó pozíciót töltöttek be.

Csakhogy vidéken nincs olyan családi birtok, amelyiket igazán sajátának lehetne tekinteni, és nem volt titok, hogy Bennetének látszólagos jóléte igencsak ingatag alapokon nyugszik. A vagyonuk ugyanis egy olyan hitbizomány tárgyát képezte, miszerint csak férfi utódok örökölhetik; ennek értelmében amennyiben nem születik fiú a Bennet családban, a birtok végül Mr. Bennet kuzinjára száll. Eleinte nem fordítottak nagy jelentőséget ennek. Ahogy Longbournben szépen sorra érkeztek egymás után a gyermekek, biztosak voltak benne, hogy csak idő kérdése, és még ha kissé későn is, a hőn várt Bennet fiú is világra jön. Ám amikor a lányok száma elérte az ötöt, és egyértelmű lett, hogy újabb gyermek világra jövelele már nem várható, a hitbizomány gondolata sötét árnyéként telepedett rá a család boldogságára. Tudták ugyanis, hogy Mr. Bennet elhalálózása után semmi más nem marad az özvegyére és a lányaira, csupán négy százalékra kamatozó ötezer fontnyi vagyon meg egy távoli, ismeretlen rokon kiszámíthatatlan kegyességén múló megalázó függőségi viszony. A barátok együttéreztek Bennetéssel, ám ez aligha tompította a jövőbeli történésekre irányuló kíváncsiságukat. Hisz mi lehetne izgalmasabb annál, mint közvetlen közlelről végignézni, ahogyan egy egész családi vagyon a morzsáira hullik?

Mr. Bennet nem hagyta, hogy a környék lakói bármi jelét tapasztalják a nyilvánvaló csalódottságának, amiért a sors ilyen kegyetlenül elbánt vele, és nem adja meg neki azt, hogy úgy gondoskodhasson a szeretteiről, miként azt egykor remélte. Maradt hát olyan a külvilág felé, amilyennek mindig is mutatkozott: egy kifürkészhetetlen, ám kedélyes úr, aki látszólag beletörődött abba, hogy nem áll módjában megváltoztatni

a megváltoztathatatlant. Még a saját családja sem látta rajta az aggodalmaskodást, bár meglehet, hogy azt a sok, hosszú órát, amit a könyvtárszobájában töltött, pontosan arra fordította, hogy megoldást keressen a helyzetre. És ha így is volt, sem az aggályait, sem a következtetéseit nem osztotta meg velük.

Hitvese vele ellentétben korántsem rendelkezett ekkora önuralommal. Mrs. Bennet semmi másra sem tudott gondolni, csak mindarra a nehézségre, ami rá és lányaira várna Mr. Bennet elhalálása után. Ott-hon és máshol is sűrűn sopánkodott az ostoba hitbizományról. Állítása szerint az ő idegei korántsem voltak olyan erősek, hogy elviselje ezen százalmas helyzetük szülte mérhetetlen feszültséget. Nem fért a fejébe, hogyan vinne bárkit is a lelkiismerete arra, hogy elvegye a birtokot a lányaitól. Tudta jól, hogy ha nem cselekednek, mindannyiukra bukás vár. Ugyan temérdek intelligenciával nem, de még felettébb nagy képzelőerővel sem áldotta meg az ég, ám kellő mértékű energiával és tettrekészséggel igen, amit mind rendületlenül arra fordított, hogy megoldást találjon a sanyarú állapotra. Hamar rájött, hogy nyomorult helyzetükből csupán egyetlen módon tudnak kilábalni, és ehhez a lányaira lesz szükség: ki kell házasítani őket, mégpedig mihamarabb és minél kedvezőbbben. Ha már az apjuk nem tudja biztosítani a jövőjüket, keresniük kell egy férjet, aki majd megteszi.

Mrs. Bennet félelmeinek java részét már az is eloszlatta volna, ha a lányai számára tisztességes férfiúkra lelne. Sűrű tépelődései közepette az nyújtott némi örömet neki, amikor elképzelte, az milyen lenne, ha ezek a férjjelöltek még busás vagyonnal is rendelkeznének. Semmi nem tette boldogabbá annál, mint az a gondolat, hogy lányainak grandiózus épületek és pompás parkok tulajdonosaként többé már hallaniuk sem kell a rettegett *hitbizomány* szót. Természetesen tisztában volt vele, hogy feleséget kereső jómódú férfiakat találni nem könnyű, lecsapni rájuk még nehezebb, kiváltképp olyan lányok esetében, akiknek nincs nagy hozományuk. De Mrs. Bennet rendíthetetlen volt. Hitte, hogy a lányokban megvan az a fölény, amivel képesek lesznek minden nehézséget legyőzni. Lehet, hogy más lányok gazdagok voltak, de az övéi gyönyörűek. Biztosra vette, hogy ez az áldás fog jólétet hozni számukra.

A kinézetükkel azon nyomban felkeltik majd a férfiak figyelmét, magukra vonzzák a tekintetüket, elnyerik a szívüket, és úgy elbűvölik őket, hogy azok fittyet hányanak a rideg, haszonleső józan ész szavának. Mrs. Bennet hittételében az állt, hogy több ezer fontnyi vagyon hiányában az egyetlen igazi érték, amit egy ifjú hölgy birtokolhat, az a csinos kis orca.

Meglátását saját, mintegy huszonöt esztendővel korábban szerzett tapasztalásai vezérelték, amikor ifjúkori szépségével úgy megbabonázta Mr. Bennetet, hogy az az egyesülésük útját keresztező összes akadály ellenére is oltár elé vezette. Amint Mr. Bennet megpillantotta bájos orcáját, onnantól fogva már cseppet sem számított neki, hogy választottja édesapja csak egy egyszerű merytoni ügyvéd, sem az, hogy fivére a cheapside-i raktárépületeinek közvetlen szomszédságában él. Mr. Bennet eltökélten feleségül akarta venni, és hiába minden ellenérv, meg is tette. Mrs. Bennet összességében elégedett volt az eredménnyel. Igaz, Mr. Bennet rigolyás ember volt, és ez a kelleténél jobban zavarta, a hiúságát azonban legyezgette a gondolat, hogy Longbourn tekintélyes méretű birtokának úrnője lehet, ráadásul a férjura rangja azt is lehetővé tette számára, hogy amikor csak módja nyílt rá, a kevésbé szerencsés ismerőseit is támogathatta. Mindezekkel szemben a házasság előnyös oldalai Mr. Bennet számára korántsem voltak ennyire szembeötlőek. Annak idején nem gondolta át, hogy a felesége jelleme is akkora örömet okoz-e majd neki, mint a külseje, és ez bizony súlyos, hosszan tartó következményeket vont maga után. Mrs. Bennet sekélyes elméje és érdeklődési körének korlátolt mivolta azt jelentette számára, hogy soha nem lesz egyenrangú partnere a kapcsolatukban. Még csak a társa, a barátja sem. A szépségével meg tudta nyerni magának, de ahogy arra Mr. Bennet rájött, ez nem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy boldoggá tegye.

Mrs. Bennet szerencséjének tudható be, hogy nem volt elmélkedő típus, és ha a hitestársa már megbánta is, hogy mi alapján választott feleséget, az őt a legkevésbé sem érdekelte. Ennek eredményeképpen az előítéleteit sem kérdőjelezte meg soha senki. Semmi más tulajdonságot nem tartott oly nagyra egy nőben, mint a szépséget. Az ész és az intelligencia, a kedvesség és a jó humor mit sem számított. Az előnyös kinézet minden jellemvonás felett diadalmaskodott. A lányaiban sem értékelt mást annyira, mint a vonzó külsőt.

Négyükkel ilyen szempontból elégedett is volt. Jane-hez fűzte a legnagyobb reményeit, mivel, miként azt Mr. Bennetnek gyakran meg is jegyezte, nem hiába született ilyen szépnek. A három hűg Mrs. Bennet meglátása szerint szintűgy felkeltette az ifjak figyelmét, bárhol is jelentek meg. Csupán egy lányával vallott kudarcot. Marynek sajnálatos módon nem jutott a család többi tagjának kinézetéből vagy bájából. Márpedig ez Mrs. Bennet szemében megbocsáthatatlan bűnnek számított, és erre maga Mary is hamar rájött.

MÁSODIK FEJEZET

MARY AZ IDEJÉT SEM TUDTA, mikor szembesült azzal, hogy ő nem szép. Kislányként biztosan nem, hiszen akkori-ban még önfeledten játszott Jane-nel és Elizabethtel. Fűpecsétes ruhában futkározott velük a kertben, és együtt melengették a lábukat a kandallórostély előtt a gyerekszobában. Akkor sem, amikor Mrs. Hill, a házvezetőnő reggelente megmosdatta az arcát, és tiszta kötényt kötött a ruhája elé. És minden bizonytalán még akkor sem, amikor kenyérsütéskor a nővérei és ő a konyhába szaladtak, meleg kenyérhéjat kuncsorogtak, amit aztán a bokrok mögött majszoltak el, és közben annyira kacagtak, hogy majdnem megszakadtak. Emlékei szerint ezek még boldog idők voltak. Hét-nyolc esztendősen kezdett sejteni valamit. Akkor tűnt fel neki, hogy az édesanyja másként néz rá, mint Jane-re vagy Lizzyre. A tekintetéből ingerültség áradt. Vagy talán értetlenség. Mary nem igazán tudta eldönteni, de később már tisztán felismerte. Mindig ez a kijelentés követte:

– Gyere ide, gyermek, hadd nézzelek!

Mary ilyenkor leszállt a székeről, és anyja vizslató tekintetének keresztüztében zavartan átlépdelt a szalonon oda, ahol Mrs. Bennet ült. Anyja szorosabbra húzta a masnikat a hajában, megkötötte az övet a derekán, megigazgatta a ruháját. De bármi zavarta is Mrs. Bennetet, bármennyire igyekezett is korrigálni azt, sehogy sem lett elégedett.

Lebiggyesztette az ajkát, idegesen elkapta a tekintetét, és szó nélkül le-
gyintett a lányának, hogy mehet vissza a helyére. Mary tudta, hogy csa-
lódást okozott anyjának, még ha azt még nem sejtette, hogy mivel.

De okos lány volt, és hamar rájött, mit jelentettek a sóhajtsások, hom-
lokráncolások és legyintések. Észrevette, hogy Mrs. Bennet soha nem
beszélt az ő kinézetéről úgy, ahogyan azt a nővéreivel kapcsolatban tette.

– Jane igazi angyal! – áradozott gyakran az édesanyja, és láthatóan
büszke volt a legidősebbik lányára. – Öröm ránézni!

Jane szerény lány lévén fejlesztve pirogott a dicséretnek hallatán.
Még véletlenül sem pillantott Elizabethre, aki, ha Mrs. Bennet túlzás-
ba vitte az ömlengést, igyekezett magára vonni a nővére tekintetét, hogy
megnevettesse. Elizabeth kinézete már kevésbé bővölte el az anyjukat,
mint Jane-é. Sötétlő szemében, ragyogó mosolyában túlságosan kimu-
tatkozott az élénk egyénisége ahhoz, hogy Mrs. Bennet teljes szívből
odalegyen érte. Túl hebrencs volt az anyja valódi szépségről alkotott el-
képzeléséhez, ám Mrs. Bennet dicsérő tekintete minden aggálya ellené-
re is arról árulkodott, hogy elismerte, van valami meggyerő Lizzyben.
Noha gyakran megdorgálta a lányát szemtelen megjegyzései és szabad
lelkülete miatt, a kinézetét illetően nem emelt kifogást.

Ahogy Mary cseperedett, reménykedve várta, hogy Mrs. Bennet ha-
sonló elismerő szavakkal méltatja őt is. Eleinte azt hitte, csak ki kell vár-
ni, és eljön az az idő, amikor már majd akkora lesz, hogy anyja őt is el-
halmazza a csodálatával. De még ha külön figyelmet szentelt is magá-
ra, és ügyelt arra, hogy a harisnyája szépen álljon, az arca tiszta legyen,
a haja pedig gondosan fésült, az édesanyja továbbra sem intézett kedves
szavakat felé. Teltek a hónapok, ő pedig csak várta nyugtalanul azt a pil-
lanatot, amikor rajta is talál valami dicséرنivalót. Talán szépnek tartja a
szemét, vagy kecsesnek az alakját. Lehet, hogy a haja lesz az éke. Mind-
egy volt neki, mit emel ki rajta az anyja, bármi megtette volna, ha azzal
ő is abban a dicsfénnyben részesülhet, amiben a nővérei.

Mary tízesztendőös korában értette meg, hogy ez soha nem követke-
zik be. Egy meleg nyári délután történt. Mrs. Bennet teázni hívta nővé-
rét, Mrs. Phillipset. Jane és Lizzy már ott sem voltak, amint meghallot-
ták, hogy a nénikéjük megérkezett. Mary maradt egyedül a díványon,
a haja végét csavargatva, és azt kívánta kétségbeesetten, bárcsak máshol

lehetne. Sem az anyja, sem a nénikéje nem figyelt rá. Mindenféléről csa-csogtak, kezdve azzal, hogy Lady Lucas szakácsa nagy valószínűséggel távozott – ráadásul éppen az eltevések idején –, egészen addig, hogy a lelkész felesége vélhetően ágyának esett a héten. Ám amikor Mrs. Phillips suttogóra fogta, és előrehajolt, hogy egy rendkívüli pletykát osszon meg Mrs. Bennettel, az hirtelen ráeszmélt, hogy lánya ott tartózkodik.

– Mary, menj ki a konyhába, hozz egy kis cukrot! Vidd a tartót is! Indulj, kérlek!

Mary megörült, hogy végre elszabadult, és amennyire csak bírt, elidőzött a feladattal. Lassan oldalgott vissza a folyosón, és közben belebelerúgott a kőlapokba, hogy lássa, mennyi por száll fel. Megállt a szalon ajtajában, végigsimított a ruháján, ám ekkor a benti duruzsolásból egyszer csak a neve említésére lett figyelmes. Tudta, jeleznie kéne, hogy itt van – Mrs. Hill gyakran mondogatta neki, hogy aki hallgatózik, az soha nem hall jól magáról –, de képtelen volt megmozdulni.

– Úgy vélem, Mary ma jobban néz ki – jegyezte meg Mrs. Phillips. – Kevésbé sápadt, mint lenni szokott.

Mrs. Bennet felhorkant.

– Kedves tőled, nővérem, hogy ezt mondd, de attól tartok, nem tudok egyetérteni veled. Hiába ifjú leány, bája egy szál sem. Nem úgy, mint Jane vagy Lizzy. Az ő szépségükről ódákat lehetne zengeni.

– Valóban öröm rájuk nézni – helyeselt Mrs. Phillips. – Kétlem, hogy Maryt valaha is meg fogják csodálni annyira, mint őket. De azért azon tűnődöm, húgom, vajon nem túl élesen bírálod-e őt? Lehet, hogy szenved ettől a folytonos összehasonlítástól. Ha Jane és Lizzy kevésbé lenne csinos, akkor talán Maryt is csinosabbnak látnád, nemdebár?

– Tiszta szívből kívánom, bárcsak igazad lenne, de félek, ennek semmi köze a hasonlítgatáshoz. Mary egyszerűen csak egy szürke egér, úgy, ahogy van. És meggyőződésem, hogy ezt Mr. Bennet családi ágáról örökölte. Mi, Gardinerek mindig is figyelemre méltó megjelenéssel rendelkezünk.

Mrs. Phillips töltött magának teát, és a cukortartót kereste.

– Nagyon sajnálom ezt a kislányt. Nem lehet könnyű csúf kiskacsának lenni a sok hattyú között.

– Igen, nagy csalódás ez nekem, és rettentő zaklatott vagyok miatta. De mihelyt ránézek a többi gyermekekre, máris jobban érzem magam. Hova lett ez a lány a cukorral?

Mary szemlesütve lépett be a szobába. Merev ujjakkal tette le a cukortartót az asztalra. A nénikéje rámosolygott, de Mrs. Bennet egy pillantást sem vetett rá, amikor Mary nesztelenül távozott. A folyosóra érve azt érezte, menten kiugrik a szíve a helyéről. Letaglózták anyja szavai. A lépcsőn felfelé lépdelve döbönt rá az igazságra. Akkor értette meg. Jellegtelen volt... mint egy főtt krumpli, egy kifehéритetlen vászon, egy dísztelen, fehér lapostányér. A szobájába lépett, a fésülködőasztalhoz húzta a széket, és amennyire csak tudta, közel tolta az arcát a kis tükörhöz. Régi, kopott tükör volt, de arra jó, hogy Mary tisztán lássa magát benne. Sápadt kis kerek arc nézett vissza rá. Igen, gondolta, valóban olyan, akár egy lapostányér. A fakó szemöldök alatt ülő szürke szempár közel sem hasonlított Jane nagy kék vagy Lizzy okos, barna szeméhez. Meglehetősen szokványos, egyediségtől mentes vonásokkal rendelkezett. A szája keskeny volt, mindkét ajka vékony. A tekintetéből szorongás áradt. Lizzyvel ellentétben ő nem tűnt olyanoknak, mint aki menten elkacagja magát. Világosbarna haja sem aranylott úgy, mint Jane-é. Semmi nincs rajta, állapította meg magáról, ami felkeltené a figyelmet, vagy ami miatt bárki szívesen legeltetné rajta a szemét. Igaza volt az anyjának. Hiányzott belőle a ragyogás, és még csak csinosnak sem lehetett nevezni. Egy darabig csak bámult a tükörbe, abban bízva, hátha felfedez valami élénk jellemvonást, valami rejtett értéket, ami miatt talán mégiscsak szépnek láthatják. Amikor semmire nem jutott, megfogta a szék támláján lógó kendőjét, és óvatosan a tükörré terítette. Könnyesepp gördült végig az arcán, de nem törölte le.

Mary nem szólt Jane-nek és Lizzynek arról, amit hallott. Feltételezte, hogy tudják. Csúf mivolta már olyan nyilvánvalónak tűnt, hogy azon tűnődött, vajon ő maga miért nem vette észre már korábban. Nem számított együttérzésre a nővéreitől. Úgysem értenék, mit érez. Hogyan is érthették volna? Számukra olyan volt a szépségük, mint a karjuk vagy a lábuk – el sem tudták volna képzelni nélküle az életüket. A védelme alatt ugrándoztak, szökelltek, táncoltak a jövőjük felé, miközben ő

egykedvűen lépdelt, úgy emelve egyik lábát a másik elé, hogy abban sem öröm, sem báj nem volt. Mrs. Bennettől megtanulta, hogy szépség nélkül nincs valódi és hosszan tartó boldogság. Az fel sem merült benne, hogy kétségbe vonja anyja tanítását.

Mary mindig is körültekintő, figyelmes lány volt. Onnantól fogva szinte semmi másra nem tudott gondolni, csak arra, milyen szörnyű benyomást kelthet a körülötte lévőkben. Korábbi lelkesedése, hogy a nővéreivel játsszon és szaladgáljon, ellillant. Többé már nem volt kedve hozzá. Amikor Jane és Lizzy a kertben kergetőzött, mindenki mosolyogva állapította meg, mennyire elbűvölők. De Mary azt mondta magának, hogy őt nevetségesnek tartanak, ha ugyanígy játszadozna. Úgy érezte, nem illik hozzá a jókedv. A komolyság tűnt az egyetlen olyan jellemvonásnak, amivel egy csúf kislány rendelkezhetett, mert azzal legalább nem teszi ki magát mások megvetésének vagy sajnálatának. Lassan hozzászokott ehhez a gondolathoz, és már el is hitte, hogy ez az alaptermészete, és valóban ilyen komor, magányos és furcsa teremtmény.

Szomorúan figyelte, ahogy Jane és Lizzy eltávolodik tőle. Nővérei felhagytak azon próbálkozásaikkal, hogy bevonják maguk mellé, mert visszariadtak a kedvetlensége láttán. Maryt ez meg sem lepte. Persze hogy inkább egymást választották. Miért is ne tettek volna így? Pedig nem sokkal azelőtt még szoros, kölcsönös bizalomra épülő, pusztagásokkal teli megbonthatatlan kapcsolat kötötte össze őket. Mary nem is értette, hogyan engedtek be maguk mellé a nővérei bárkit is, főleg őt. Jane elvesztését bölcsen viselte. Az ő kedvességében mindig is érzett valamiféle távolságtartást, valami idegenszerűséget a tökéletes arc mögött. De a hasadék, ami közte és Elizabeth között nyílt, valódi fájdalmat okozott. Csak amikor eltávolodtak egymástól, jött rá Mary arra, mennyire szereti a nővérét, és mennyire jól érezte magát vidámságot árasztó jelenlétében. Senki nem tudott ilyen könnyed bájjal megnevettetni, örömmre fakasztani és megmosolyogtatni másokat, mint Lizzy. Egy darabig Mary még kapaszkodott a reménybe, hogy ő lesz az, aki megmenti... hogy felismeri a szomorúságát, tárt karokkal a segítségére siet, és kihúzza a nyomorúságos gödörből, amibe úgy érezte, egyre mélyebbre süllyed. Noha Lizzy időnként értetlenül nézett Maryre, néha meg szinte szánalom tükröződött a tekintetében, mégsem szólt vagy cselekedett

úgy, hogy közel tartsa magához. Egykori szoros kapcsolatuk hamarosan nem volt más, csak egyre halványuló emlék.

Miután a nővérei elhúzódtak tőle, Mary azon tűnődött, vajon a húgai egyikében barátra lel-e. Amikor kicsik voltak, árgus szemmel figyelte, vajon bennük felfedezi-e Jane vagy Lizzy szépségét. Kegyetlen dolognak tűnt azt kívánni, hogy pufók totyogókból ne szépséges lányokká cseperedjenek, de Mary mégiscsak ebben bízott. Ha Kitty vagy Lydia is híján lesz bájnak, akkor már nem fogja egyedül érezni magát. És két csúf testvér megértené egymást. Lenne közös bennük, és minden biztonnyal barátság szövődne közöttük. De aztán rövid időn belül kiderült, hogy nem lesz így. Mire rájuk került az első igazi szoknyájuk, már Mary is látta, hogy nem az ő nyomdokába lépnek, hanem Jane és Elizabeth útját fogják követni.

– Édes kis tündérké! – állapította meg az anyjuk elégedetten. – Nem egészen olyanok, mint Jane, de ennek ellenére nagyon szépek. Ötből négy szépség azért igen tekintélyes arány. Meggyőződésem, hogy ennél jobban senki nem tudta volna csinálni.

Ahogy Kitty és Lydia cseperedett, Mary rájött, hogy csakúgy, mint a két nővérenek, a két húgának sincs szüksége rá. Kitty egymagában még hajlott volna felé. A szelíd, simulékony lány szeretett mások kedvében járni. Mary őt még meg tudta volna győzni, hogy legyen a barátja. Csakhogy a legkisebbik Bennet lány, Lydia úgy döntött, másként lesz ez. Ő már kisgyerekként is makacs, vakmerő és akaratos volt. Amint a fejébe vette, hogy Kitty neki kell, Marynek már esélye sem volt. Nem tellett bele sok idő, és Kitty teljesen mértékben a felette szeszélyesen uralkodó Lydia bűvöletébe került, engedelmesen szajkózva húga nézeteit. Rövid idő múlva Kitty már éppen oly kevés időt töltött együtt Maryvel, mint bárki más. Mire Mary betöltötte a tizennégyet, úgy tűnt, egyik testvére számára sem fontos. Senkinek nem volt ő az igaz barátja vagy bizalmasa. Sem az anyja, sem az apja tekintete nem tükrözött érzelmet, amikor rá nézett. Hiába volt népes a családja, végtelenül magányosnak érezte magát.

HARMADIK FEJEZET

Mrs. Bennet viselkedése csak fokozta Mary boldogtalanságát, hiszen úgy tűnt, négy csinos lánya felé mutatott örömeiből semmi nem marad az ötödikre. Ahogy múltak az évek, Mary külseje egyre inkább bosszantotta az anyját. Mrs. Bennetnek már sem türelme, sem hajlandósága nem volt ahhoz, hogy véka alá rejtse bosszúságát, amit egy seregnyi apróbb hiányosság okozott, ám azok közül is csak kevés idegesítette fel annyira, mint Mary haja. Ragaszkodott hozzá ugyanis, hogy minden este hajcsavaró papírba tekerjék, ám reggelente, amikor Mrs. Hill kifésülte, kiderült, hogy éppen olyan egyenes maradt, mint előtte. Mrs. Bennet ezt a nap mint nap átélt csalódást személyes sértésként élte meg.

– Mary, úgy vélem, te ezt már szándékosan teszed, hogy felbosszants vele.

– Nem, mama! Begöndöríteném, ha tudnám. Lehet, hogy hátra kelene fésülni az arcomból? Akkor talán nem látszódna, hogy nem göndör?

Mrs. Bennet összevonta a szemöldökét.

– Talán inkább kalapot kellene rátenni, mint egy öregasszonyra, nem? Azzal egy rakásnyi bűnt el lehetne fedni!

És ezzel méltatlankodva elviharzott, a fésűket és a hajkeféket mindmind Mrs. Hillre hagyva, aki újfent tett még egy reménytelen próbálkozást arra, hogy megvalósítsa a lehetetlent.

Mary hamarosan már csak arra vágyott, hogy láthatatlan legyen. Jobbnak érezte, ha fel sem hívja magára a figyelmet, mintsem kitegye magát anyja durcás nemtetszésének. Mindent megtett annak érdekében, hogy észre se vegyék. Semmitmondó színű és fazonú ruhákat választott. Mrs. Hill nagyon sajnálta, és folyton arra biztatta, hogy bátran hordjon élénkebb színeket és előnyösebb fazonokat. De ő nem fogadott szót neki. Úgy érezte, nem érdemel más színt, csak a szürkét és a bézst, mert abban legalább nem feltűnő. Meg volt győződve arról, hogy semmi nem javíthat azon az alakon, amit ő a külvilág felé mutathat, így hát nem is vett részt kalapokról, cipőkről és muszlinról szóló társalgásokban, amik Kitty és Lydia idejének zömét kitették. Lydia éppen olyan csipős nyelvű és könyörtelenül ítélkező típus volt, mint az anyjuk, és Mary tartott tőle, hogy ha félszégességét legyőzve megpróbálna csatlakozni hozzájuk, csakis a húga piszkálódásával találná szemben magát. Könnyebb volt hát csendben meghúzódní. Amikor besétáltak Merytonba, mialatt a testvérei a kis kalapszalomban költöttek el a jussukat, ő inkább odakint az utcán téblábolt egymagában. Nem látta értelmét bemenni. Mit kezdene új csipkepántokkal, színes masnikkal, szalmakalappal? Nem tartotta érdemesnek magát ilyen cicomákra.

Nyugtalanul, magába zárkózva próbált rájönni, vajon mivel tudná lefoglalni magát, de nem sok minden közül válogathatott. A rajzoláshoz nem volt tehetsége, a hímzés untatta. Festeni sem tudott, kártyázni pedig nem szeretett. Egyedül a zene nyújtott felüdülést számára. Amikor a zongoránál ült, már-már azt érezte, hogy boldogság járja át, és egy röpké pillanatra megfeledkezhet a hiányosságairól és kudarcairól. Az összes Bennet lány tanult zongorázni. Mrs. Bennet úgy vélte, hogy egy ifjú hölgy báját csak emeli, ha birtokában van e készség, ezért ragaszkodott ahhoz, hogy minden lánya elsajátítsa. Még tanárt is felfogadott melléjük. A finom modorú, pedáns Miss Allen minden szerda délután megjelent, és egymásutánban foglalkozott a Bennet lányokkal. Mary jól emlékezett arra, ahogy a sorára várva számolta a perceket, mikor fejezi be végre Lizzy. Lélegzet-visszafojtva foglalt helyet a klaviatúra előtt. Apró termete végett eleinte párnát kellett aláhelyezni, hogy felérjen a bilentyűkig. Kihúzott háttal ült ott, apró ujjait nyújtogatva, hogy átérje velük a hangsorokat és az arpeggiókat. Kezdetől fogva rajongott a

zongorázásért. Mámoros izgalom járta át, amikor a hangszerből sikerült hangokat előcsalogatni, amik a hetek múlásával dallamokká, melódiákká forrtak össze. Mary nagyon fiatal volt akkoriban, és még nem érezte azt, hogy szégyenkeznie kell önmaga miatt. Ám amint átítatta a fájdalmas felismerés, hogy ő cseppet sem szép, az egykor kedvelt tevékenységei közül többnek hátat fordított. A zene iránti szeretetének azonban semmi nem tudta útját állni, még akkor sem, amikor már idősebb lett. Testvérei azon nyomban felhagytak a zongorázással, mihelyt Mrs. Bennet engedélyezte nekik, de ő nem követte a példájukat. Hamarosan már csak Mary és Lizzy ült a zongorához.

Ám egyszer valami megváltozott. A zene kezdetben pusztán kedvelt időtöltésnek számított Mary számára, hiszen általa menekülhetett ki a mindennapokból, ahol nem sok örömteli dologra lelt. Mire azonban bakfissá cseperedett, már nem csak figyelemelterelésre alkalmas szabadidős tevékenységnek tekintette. Lassan derengeni kezdett benne a gondolat, majd szépen ki is kristályosodott, hogy mihelyt leül a billentyűk elé, a szép külső már cseppet sem számít. A zongoránál még a legjelentéktelenebb nő is felül tudta múlni a legcsinosabbakat, ha megvolt hozzá a kitartása és a céltudatossága. Noha az élet számos területén hiányosságai voltak, Mary azt pontosan tudta magáról, hogy mennyire szorgalmas és tenni akaró. Rájött, hogy ezt kell felhasználnia ahhoz, hogy szürke létezésében célt és sikert érjen el. Miért ne lehetne ehhez a zongorázás az eszköz? Már kellően jártas volt benne – még egy kevéske erőfeszítés, és akár még ügyesebben is játszhat. A lehetőség, hogy ő maga is tehetséges lehet valamiben, amivel kitűnhet, olyan izgalommal töltötte el, hogy egyetlen pillanatot sem sajnált, amit ennek az elérésébe fektetett. Önként számúzta magát a szalonba, ahol uzsonnáig senki nem tartózkodott, és szüntelenül gyakorolt. Hajtotta a vágy, hogy tökéletesre csiszolja a tudását, míg végül el is érte azt. Rövid idő alatt mind technikailag, mind jártasságban sokat fejlődött. Miss Allen elégedetten állapította meg, hogy Mary játéka szépen fejlődik, és biztosította afelől, hogy ha rendszeresen és szorgalmasan gyakorol továbbra is, még szebb eredményeket érhet el.

Mary nem volt hozzászokva a dicsérethez, és ez a morzsányi ösztönzés elég volt ahhoz, hogy megerősítse a fogadalmát, és sok-sok magányos

órára a klaviatúrához kösse. Többnyire nem sajnálta az időt gyakorlásra, ám olykor zongorázás közben azon kapta magát, hogy valami olyan szomorúság járja át, amit maga sem értett. Beletelt egy kis időbe, mire rájött: azt sajnálta, hogy eltűnt az öröm és izgatottság, amit régebben tapasztalt játék közben. A magára kiszabott kíméletlen fegyelem lassan kioltotta a zongorázás iránt érzett örömét. Olyan feladat lett, mint bármi más. A szorgalom és az erőfeszítés meghozta számára a hőn áhított jártasságot, ám annak árán, hogy eltűnt az élvezet, ami miatt e tevékenységet jobban szerette bármi másnál.

Általában meg tudta győzni magát, hogy ennek ez az ára, és a boldogságánál sokkal fontosabb az, hogy még gyakorlottabb zongorista váljon belőle. De hiába igyekezett minden erővel elnyomni magában a kételyeit, többször megfordult a fejében, vajon érdemes volt-e mindez, ha közben pont a teljesség, a felszabadultság érzését veszítette el, amit a zene egykor nyújtott neki. Ilyenkor arra vágyott, hogy bárcsak újra átélhetné. Egyik reggel, ahogy kottáival a karja alatt a szalon felé lépdelt, hogy nekilásson a napi gyakorlásának, Lizzy zongorázásának téveszthetetlen hangjára lett figyelmes. Bárhol felismerte volna nővére játékát: gyors volt, lendületes és annyira hívogató, hogy az ember nem tudta megállni, hogy ne fordítsa a fejét abba az irányba. Az a néhány apró elütés fel sem tűnt, öröm volt hallgatni, ahogy szállt a dallam. Mary nesztelenül beosont a szobába, és figyelte, ahogy nővére a darab végéhez érve hátrahajtja a fejét, és egy cikornyás hangsorral zárja a játékot, amit kizárólag a saját megelégedése végett tett hozzá. Mary kissé megrokkonyódva ült le, meghatotta az az energia és lendület, amivel Elizabeth eljátszotta a dalt. A közelébe sem ért az ő precíz és pontos játékstílusának, de képtelenségnek tűnt, hogy aki hallja, ne legyen lenyűgözve tőle.

– Ez remek volt, Lizzy! – örvendezett Mary. – Szinte hiba nélkül ment. Ha többet gyakorolnál, kifogástalan lenne a játékod.

Elizabeth arca egészen kipirult a zongorázástól. Eltolta a zongoraszéket a billentyűzettől, mintha azzal akarná jelezni, hogy végzett, és nem kíván játszani többet.

– Az nekem nem menne. Nincs türelmem bármit is tökéletesíteni. Mihelyt nehézségbe ütköznék, feladnám.

– De hát nem akarod kihasználni a tehetségedet? Kár lenne elkótyavetyélni.

– Miért kótyavetyélném el, ha egyszer örömet okoz? – felelte Lizzy, és ujjaival lefogott egy egyszerű hangsort. – Néha megfordul a fejemben, hogy talán te is nagyobb örömet lelnéd benne, ha nem hajtánád magad olyan kíméletlenül.

– De ha nem gyakorolnék annyit, hogyan tudnék bármit is eljátszani pontosan?

– Talán nem csak a pontosság és a szorgalom a siker egyedüli mércéje.

Pontosan ez volt az a sejtés, ami időnként ott bujkált Maryben. De elhessegette magától a gondolatot, mert számára lehetetlenségnek tűnt a megvalósítása.

– Nem hiszem, hogy érdemes bármit is erőfeszítés és áldozat nélkül tenni.

– Meglehet – válaszolta Lizzy –, én mégis amondó vagyok, hogy inkább hallgatok meg egy vidám, örömmel játszott dallamot, mint a világ legtökéletesebbre gyakorolt játékát.

– Kétlem, hogy szívesen hallgatnál végig egy elütésekkel teli játékot – mondta erre Mary –, bármennyire is vidám az, aki játssza.

Elizabeth összeszedte a kottáit, és felkelt a zongora mellől.

– Lehet. De inkább az a szomorú, ha a zenéből kiveszik az öröm. Megéri az a néhány hamis hangocska, ha csak annyi kell hozzá.

Lizzy megindult kifelé a szalonból, és menet közben finoman Mary vállára tette a kezét. Mary leült, nekikészülődött, de valahogy mégsem találta a helyét. Felkavarták Elizabeth szavai. Nem lepte meg, hogy Lizzy becsmérően beszélt a szorgalomról és a fáradozásról, hiszen neki minden olyan könnyedén, erőlködés nélkül ment. A bája mindig mindenben átsegítette, még a zongorázáson is. Mary a kottatartóra helyezte a kottafüzetét. Nála a dolgok másként működtek. Kifeszítette az ujjait, és nekiállt skálázni.

NEGYEDIK FEJEZET

AMIKOR MARY MÁR NEM BÍRT TOVÁBB ÜLNI a klaviatúra előtt, általában visszavonult olvasni a szobájába. Úgy egy tucat könyv sorakozott a kis könyvszekrényén. Egész bekezdéseket fújt kívülről belőlük, ennek ellenére szívesen nyitotta ki őket újra meg újra, és olvasta el ismét a jól ismert szavakat. Nem tudott volna felidézni olyan időszakot, amikor az olvasás nem megnyugvást és menedéket nyújtott számára. Arra ellenben tisztán emlékezett, hogy mikor szerette meg az olvasást. A gyerekszobában a tűz előtt kuporgott. Lizzy türelmesen húzta az ujját a papíron, és egyszer csak a fekete sorok összevisszának tűnő formái betűkké álltak össze: a, mint *alma*, c, mint *cica*.

Onnan már nem volt visszaút. A képeskönyvektől kezdve a mondókákön át egészen a tündérmeséig mindent elolvasott. Nagy iramban fejlődött, és nem telt bele sok idő, már olyan rövidebb történeteken is végigért, mint *A jötevő árva meséje* és *A mese a vöröshegyről*. Akkoriban még Jane vagy Elizabeth társaságában olvasgatott. Együtt ültek hármasan a gyerekszobában, mindegyikük belemerült a saját könyvébe. Ám ahogy cseperedett és egyre boldogtalanabb lett, a nővérei pedig eltávolodtak tőle, a könyvek már nem a velük együtt töltött időt jelentették, hanem az annak hiánya okozta vigaszként szolgáltak. Amikor Jane és Elizabeth úgy susmusoltak egymással, hogy őt nem vették be a beszélgetésbe, amikor már becsukták előtte a szobájuk ajtaját, és nem kérdezték

meg, csatlakozik-e hozzájuk, Mary a könyveibe menekült, hogy valami-vel elterelje a figyelmét a lehangoló magányról.

Annyit olvasott, hogy nemcsak a saját könyvespolcain sorakozó köteteket végezte ki gyorsan, de még a longbourni tanulószoba szegényes könyvtármányát is. Rövid időn belül a világtalaszoktól kezdve a házvezetési tanácsokról szóló olvasmányokig mindent elolvasott. Ám minél többet tette ezt, annál nagyobbra nőtt az olvasás iránti vágya. Amit csak tudott, minden olvasnivalót összeszedett a házban, és élvezettel tanulmányozta át őket. Mrs. Bennet mozgókönyvtárból beszerzett regényei egy darabig lekötötték a figyelmét, csakhogy a szépséges, védtelen hölgnők, a jóképű, becsületes hőseik és a legvalóságosabb boldog befejezés felé lépésről lépésre haladó, szövevényes cselekmény nem váltotta ki Mary tetszését. Együgyűnek találta őket, és sokkal igényesebb történetekre vágyott. Arra gondolt, talán jobban teszi, ha az irodalmi művek helyett inkább tényszerű információkról olvas. Így hát Mr. Bennet hírlapjaiba kezdett bele. Hunyorogva összpontosított az apró nyomtatott betűkre, és igyekezett kisilabizálni az ismeretlen neveket és helyeket, mígnem befájdult a szeme, és félretette az újságot. Elolvasta a mezőgazdasági magazinokat is, aminek édesapja előfizetője volt, és értetlenül figyelte bennük a cséplőgépeket ábrázoló képeket meg a vetésforgós gazdálkodást bemutató ábrákat. Eltüntette az inasok által a házba hozott röpiratokat is, amik rémséges büntettekről és haldoklók vallomásairól nyújtottak szemléletes beszámolót. Végignézte rajtuk az akasztott emberekről, meggyilkolt nőkről készített fekete-fehér rajzokat, míg egyszer Mrs. Hill rájuk talált, és felbőszülten visszavitte őket a konyhába. Időnként Mr. Bennet vaskos köteteibe is belebotlott itt-ott. Fúrta az oldalát a kíváncsiság, vajon miről szólnak, de belenézni mégsem mert. Apja könyvei szentnek és sérthetetlennek számítottak, és rajta kívül senki nem nyithatta ki őket.

Mary tizennyolc esztendőskorában érezte azt igazán, hogy az alkalom szülte olvasás már nem elégíti ki az igényeit. Nagyon szerette volna gyarapítani a tudását, ugyanúgy, ahogy a zenei jártasságát is fejlesztette. Ám tudta jól, hogy ehhez két dologra lesz szüksége. Először is, sokkal szélesebb körű olvasmányanyaghoz kell hozzájutnia, másodszer pedig

szüksége lesz egy tanárra. Zongorázni Miss Allen tanította. Miért ne lehetne hasonló segítségére az intellektuális érdeklődése fejlesztésében is? Olyan valakire lenne szüksége, aki szilárd tudással rendelkezik, tanult, irányt tudna mutatni neki az olvasmányok terén, és keretbe foglalná az ismereteit. Ha fiúnak született volna, már rég biztosítottak volna számára egy oktatót, de egy lány esetében ilyen még csak szóba sem jöhetett. Arra sem volt esélye, hogy bentlakásos iskolába küldjék, mert Mrs. Bennet meg volt győződve arról, hogy az olyan helyeken nehéz ételeket adnak, és az nem tesz jót a bőrnek. Mary dilemmájára az egyetlen megoldást csakis egy nevelőnő jelenthette volna – csakhogy hónapokig kellett gyűjtenie a bátorságot ahhoz, hogy az anyja elé merjen állni ezzel a kéressel.

Félve hozta fel a témát, mert tudta, hogy Mrs. Bennet milyen véleményekkel van a nevelőnőkről. Ami azt illeti, az anyja még büszke is volt arra, hogy soha nem vette igénybe a szolgálatukat. Az évek alatt több tanár is megfordult Longbournben, hogy a lányok megtanulhassák mindazt, amire Mrs. Bennet szerint végső simításként még szükség volt a neveltetésük terén. Mary és testvérei általuk sajátítottak el némi francia nyelvtudást, egy kevés rajz- és jó adag táncstudást. Ám ami az általános oktatást illeti, Mrs. Bennet a saját példáját tekintette követendőnek. Mindezt azért egy tisztességes mennyiségű tankönyvvel kiegészítette, de éppen csak annyival, amennyiről úgy vélte, elegendő tudást nyújt a lányai számára. Megtanította nekik, miként boldoguljanak a számlákkal, a házvezetéssel, és hogyan kell varrni egyenes öltést. Ahhoz mindegyikük tudott annyira olvasni, és ismerte olyan szinten a történelmet meg a földrajzot, hogy társaságban ne tűnjenek ostobának. Felesleges, sőt butaság is lett volna ennél többet tudni. Mrs. Bennet megfigyelte, hogy a tanulás nem az a tulajdonság, amit a legtöbb férfi egy feleségben keres, így nem kívánta azzal megnehezíteni lányai helyzetét, hogy az eszüiknek menjen híre. Mary tisztában volt ezzel, de a tudásvágya felülkerekedett a félelmén, és az egyik délután, amikor anyjával és testvéreivel teázott, összeszedte a bátorságát, és amilyen nyugodtan csak tudta, feltette a kérdést. Ahogy arra számított is, Mrs. Bennetnek elkerekedett a szeme.

– Nevelőnő? Mit jelentsen ez? Mit kezdenél vele a te korodban?

– Szeretném fejleszteni magam, mama. Többféle olvasmányt olvasni, az elmémet élesíteni.

– Elképzelni sem tudom, mit akarsz még tanulni! – sápítózott Mrs. Bennet. – Már így is tele a fejed minden felesleges ismerettel. Nincs olyan ország, amelyiknek ne ismernéd a pénznemét, vagy ne tudnád felsorolni a fő folyóit! Mit tanulhatnál még egy nevelőnőtől?

– Például azt, hogy mi módon tudnék észszerűbben tanulni. Olyan könyvek felé irányítana, amik tágítanák az intellektusomat – magyarázta Mary egyre lelkesebben. – És nem csak velem foglalkozhatna. A húgaimnak is segíthetne. Biztos vagyok benne, hogy mindannyiunknak a szorgalmára jó hatással lenne.

Lydia, aki általában nem szokott figyelni arra, amit Mary mond, rémülten felkiáltott:

– Isten mentsen a szorgalomtól! Az én elmém már elég tág, köszönöm szépen! Még csak az kellene, hogy egy szipogó, rémes kinézetű nevelő nő ücsörögjön a szalonban! Valami szegény vénlány, prédikációgyűjteménnyel az egyik kezében, tubákkal a másikban!

Lydia Kitty felé fordult, és egy képzeletbeli tubákot tartott az orra alá. Felhorkant, a szemét forgatta, majd mordult egyet. Kitty nevetésben tört ki, a süteményéből morzsák szóródtak az asztalra.

– Ennél rémesebb ötletet elképzelni sem tudok – jelentette ki Lydia –, és meggyőződésem, hogy Kitty is így gondolja!

– Borzasztó lenne, főleg a tubákolás! – tette hozzá Kitty engedelmesen. – Mama, kérlek, ne engedd meg! Nekünk jó így, ahogy van!

– Bizonyára találunk olyat, aki mindannyiunknak rokonszenves lenne – erősködött Mary. – Egy jól nevelt hölgyet, mindenféle boszantó szokás nélkül. És úgymint néhány alkalommal jönne egy héten.

– Nekem még az is túl sok – nyafogott Lydia. – Mi lenne, ha egyáltalán nem jönne?

Mary nem felelt erre, csak az anyját szuggerálta a tekintetével.

– Igazán, mama, csak gondoljon bele, milyen hasznos lenne számunkra...

De semmi nem használt. Mrs. Bennet már határozott.

– Elég ebből, Mary! Senki nem akar nevelőnőt. Egyedül miattad meg nem fogjuk fizetni. Ha többet akarsz tanulni, az a te dolgod. Van elég

könyv Mr. Bennet könyvtárszobájában. Menj oda te is, ahogy Lizzy, és olvasd kedvedre ott! Ennyit tudok mondani. És többet ne is halljak erről!

Lydia megkönnyebbülten nyúlt még egy süteményért. Mary tudta, hogy semmi értelme nem lenne tovább feszegetni a témát. Ám ahogy ült ott, és figyelte, ahogy kihűl a teája, lassan eljutottak anyja szavai a fejébe. Még soha nem mehetett be apjuk könyvtárába, pedig gyakran bepillantott, amikor elhaladt előtte. A világos, tágas helyiség üvegajtói egyenesen a kertre nyíltak. A tudás nyugalma áradt a helyiségből, aminek a fő látnivalóját mégiscsak a falak mentén húzódó polcok és a rajtuk sorakozó könyvek jelentették. Mámorító látványt nyújtottak az újdonságra éhes olvasó szemének. Mr. Bennet odabent töltötte napjai nagy részét, fenyegető csendbe burkolózva. Betolakodónak helye ott nem volt, és erre meglehetősen sűrűn emlékeztette is a családját.

– Hagyom, hogy az esztelenség általános légköre áthassa e ház minden szegletét, de ebbe a szobába nem engedem be.

Sem Kittyt, sem Lydiát nem vonzották a könyvespolcok, így őket nem zavarta e kijelentés. Mrs. Bennetet sem. Nem érdekelte, hogy férje mivel tölti az idejét a könyvtárszobában, és még csak fel sem merült benne, hogy kiderítse. Csak Elizabeth surrant be időnként és vett kölcsön onnan egy-egy könyvet ugyanazzal a könnyed magabiztossággal, ami minden cselekedetét jellemezte. De Lizzy Mr. Bennet kedvence volt, és akárhányszor ráemelte a szokásos cinikus tekintetét, olyan melegség és csodálat áradt belőle, amivel a többi lányát soha nem illette. Mary nem is hitt abban, hogy neki valaha is hasonló fogadtatásban lesz része. Mr. Bennet alig nézett rá, úgy tűnt, közömbösen viseltet lánya jelenléte iránt. Ha édesanyja nem áll elő a javaslattal, még csak meg sem fordult volna a fejében, hogy megkérdezze, bemehet-e a könyvtárszobába, de annak lehetősége, hogy szabadon böngészhet a sok könyv között, erősebbnek bizonyult a visszautasítástól való félelménél. Összeszedte hát minden bátorságát, és addig várt, amíg úgy ítélte meg, hogy édesapja a legkevésbé van szeszélyes hangulatban. Akkor megállította a folyosón, és rákérdezett – igen tétován –, hogy Lizzyhez hasonlóan esetleg ő is bemehet-e a könyvtárszobába. Apja egy pillanatig nem szólt, majd így felelt:

– Bejöhetsz a könyvtáramba, és meghúzhatod magad ott, ha úgy érzed, hasznodra válik. De emlékeztetlek: az a hely nem társalgásra való. Nem tűröm, hogy ostoba kérdésekkel zaklassanak. Józan nyugalom uralkodik odabent. És minden könyvnek, ami elhagyja a polcot, vissza kell kerülnie pontosan oda, ahonnan el lett véve. És ezek köibe vésett szabályok. Sikerülni fog betartani őket?

– Igen, papa.

– Ez esetben nincs kifogásom a könyvtárlátogatásod felől. Holnaptól kezdődően.

ÖTÖDIK FEJEZET

MÁSNAP REGGEL Mary sietősen elvégezte a szokásos teendőit, és már alig várta, hogy az édesanyja levegye róla figyelő tekintetét. Varrást kellett gyakorolnia, de úgy tűnt, ezúttal minden lassabban megy, mint máskor. A cérna folyton kicsúszott a tűből, Mrs. Bennet pedig ragaszkodott ahhoz, hogy szedjen fel és öltön végig újra két egyenetlen szegést. Nagy nehezen azért eljött az idő, és végre ott állhatott a könyvtárszoba ajtaja előtt. Összeszedte minden bátorságát, és belépett. Lélegzet-visszafojtva ámult, amikor végre odabent találta magát. Mr. Bennet a szokásos helyén, az íróasztalánál ült. Vetett egy röpké pillantást a lányára, és már vissza is tért a munkájához. Mary körbenézett. Izgatottság és nyugtalanság járta át egyszerre. Azt képzelte, hogy majd gond nélkül megtalálja, amit akar, ám ahogy ott állt a porszemeket megcsillogtató fénynyalábban, ráeszmélt, hogy azt sem tudja, mit keres, és hol álljon neki. Odalépett az egyik polchoz, és a könyvek felé hajolva próbálta kisilabizálni a címüket. Óvatosan kihúzott egy kötetet a sorból, de abban a pillanatban a polc végén két könyv a néma csendet megtörve hatalmas robajjal zuhant a földre. Mr. Bennet felnézett. Mary ekkor ijedten rányúlt a hozzá legközelebb eső két kötetre, és már ott sem volt. A folyosóra kiérve megtorpant, és a mellkasához szorította őket. Nem így képzelte az első látogatását.

Miután sikerült egy kicsit összeszednie magát, a szobája felé vette az irányt a kincseivel. Odabent helyet foglalt, és nekilátott a könyvek áttanulmányozásának. Kinyitotta az egyiket, és látta, hogy Anglia történelméről szól. Nem tudta, örüljön-e ennek, vagy se. Ám amikor közelebről szemügyre vette, felfedezte, hogy egy nő írta. Ez meglepte. Azt tudta, hogy a nők gyerekkönyveket és regényeket szoktak írni, de azt nem gondolta, hogy komoly, történelmi művek szerzői is lehetnek. Felkeltette az érdeklődését. Odalépett a kis íróasztalához, csinált rajta egy kis helyet, és maga elé helyezte a könyvet. Úgy döntött, esélyt ad Mrs. Catharine Macaulay-nak arra, hogy lekösse a figyelmét.

Mary még mindig a szobájában tartózkodott, amikor Mrs. Hill érte jött, és leküldte vacsorázni.

– Édesanyád már vagy tíz perce keres. Nem lesz elragadtatva!

Mary értetlenül felnézett, letette a könyvét, majd lassan megindult a földszintre. Vacsora alatt alig szólt, gondolatai az olvasottakon jártak. Nem volt olyan könnyű követni, mint a korábbi egyszerűbb könyveket, de ez nem szegte kedvét. Sőt, úgy érezte, végre megmozdulnak a használaton kívüli izmok az elméjében, és kavarogni kezd benne a kíváncsiság.

Két hébe telt, mire elolvasta Mrs. Macaulay első kötetét. Amikor visszatért Mr. Bennet könyvtárszobájába, olyan történelmi könyveket keresett, amiket szintén nők írtak. Amikor nem talált ilyet, végtelen csalódás fogta el. Kutató keze egy pillanatra megállt Mr. Hume történelmi műveinél, ám egyiket sem vette le a polcról. Nem, először Mrs. Macaulay-jel folytatja, mielőtt belekezd másba. Az író nő további két művét vitte magával, és izgalommal töltötte el a gondolat, hogy egy nő is rendelkezhet kellő tudással ahhoz, hogy képes legyen ilyet írni. A következő néhány hétben mohón falta a könyveket. Már reggeli előtt belefogott az olvasásba, és nem tett mást későn este sem, amikor a ház legtöbb lakója már az igazak álmát aludta. Sajnálta minden percet, amit nem a könyvei fölött tölthetett, hanem az anyja szerint szükségesnek vélt tevékenységeire, a teaasztal melletti többórányi fészkelődésre és a „hasznos” kézimunkázásra vesztegetett. Mrs. Bennetnek feltűnt a figyelmetlensége, és nem nézte jó szemmel.

– Soha nem talállok, amikor kellene. És amikor megvagy, akkor sem figyelsz arra, amit mondanak.

Mary bocsánatot kért, és megesküdött, hogy a jövőben nem így lesz, ám tudta, hogy az ígérete fabatkát sem ér. Élete szinte már teljességében a könyvei lapjain zajlott. A polgárháború eseményei, ahogy azt Mrs. Macaulay magyarázta, I. Károly és Oliver Cromwell történetei valóságosabbnak tűntek számára, mint a Longbournben töltött sivár napok. A könyvek nyújtottak neki támaszt, és semmi, még az anyja hangos méltatlankodása sem tántorította el tőlük. Inkább azt érezte, hogy intellektuális étvágya minden egyes elolvasott kötettel egyre csak fokozódik. Ebből következően az édesapja könyvtárában tett látogatásai gyakoribbak és hosszabbak lettek.

Egyre magabiztosabban fedezte fel Mr. Bennet könyvespolcait. Az ismeretebb történelmi címeken túl kíváncsian fordult a filozófia és a teológia felé is. Vajon magával merjen vinni egy olyan könyvet? Nem volt biztos benne. Azok sokkal tiltottabbnak tűntek, mint a történelmi témájúak. És melyik szerzővel kezdjen? Olyan jó lett volna, ha valaki utat mutat neki. Sűrűn pislantgatott apja felé, titkon remélve, hogy észreveszi, és tanácsot ad neki. De apja rá sem hederített Maryre, sem arra, hogy milyen könyveket választ. Soha nem kérdezett rá, hogy melyiket olvassa, és hogy elnyerte-e a tetszését. Mary egy darabig lesve figyelte apját, és próbálta felmérni, vajon mit szólna, ha odalépne hozzá. Végül aztán sosem volt elég mersze megtenni. Ötlete sem volt, miként kezdjen bele, és azt sem tudta, mit mondjon neki, ha apja ráemelné azt a rideg, gúnyos tekintetét. Így aztán ahogy kezdte, úgy haladt továbbra is, és a saját megítélésén kívül semmire nem támaszkodott.

Teltek-múltak a hetek, hónapok, Mary pedig falta a könyveket. Jane és Lizzy elnéző engedékenységgel figyelte, örültek, hogy talált magának elfoglaltságot, ám bár fogalmuk sem volt, mi sül ki ebből az új szenvedélyéből. A húgai szemében azonban csak még lejjebb csúszott az elszántsága miatt. Akárhányszor egy könyv fölé hajolva találták, összesűgtek, nevetgélni kezdtek. Lydia tökélyre fejlesztve tudta utánózni, ahogy Mary előredőlve, orrát valami vaskos kötetbe dugva olvas. De még ez sem tántorította el. Érezte, hogy jó úton halad, és nem hagyta, hogy a piszkálódás és a szégyen feladásra kényszerítse. Végül odáig merészkedett, hogy néhány rövidebb filozófiai témájú könyvet is kiválasztott. Elképedt a bennük olvasottakon. Teljességgel belemélyedett a szerzők által

boncolgatott erkölcsi kérdésekbe, és élvezettel rága át magát az elvont érveléseken. Azokhoz a magasztos aggályokhoz képest elenyészőnek tűnt a saját boldogtalansága, és ez furcsa módon megnyugtatta. Ösztönzőleg, egyben vigasztalóan is hatottak rá az olvasottak, és ez adott erőt neki ahhoz, hogy ne adja fel. Úgy tűnt, a tanulás is olyan, mint a zongorázás. Az elmét is képezni kell, éppúgy, mint az ujjakat, és a technika is csiszolható. Mindehhez önfegyelemre és szorgalomra volt szüksége Marynek. Ám rövid időn belül meg kellett tapasztalnia azt is – a saját kárán –, hogy akadnak körülmények, amiknél még a rendíthetetlen elszántsága sem tud felülkerekedni, és nem mindenben tudja irányítani önmagát arrafelé, ahova eljutni vágyik.

Feltűnt neki ugyanis, hogy egy ideje nem lát jól. Kitartóan tagadta a nyilvánvalót, hiába súlyosbodott a helyzet. A kis méretű betűk mindig is kihívást jelentettek neki, de eljött az az idő, vélhetően a sok, könyvtárszobában töltött óráknak köszönhetően, hogy már szinte semmit nem tudott elolvasni. A szöveg elhomályosult, a szavak összefolytak. Próbált hunyorítani és nagyon összpontosítani, de nem sokra ment vele. Áttelepült a szoba másik felébe, a könyvet a fény felé tartotta, vagy olyan közel húzta az arcához, amennyire csak lehetett, de semmi nem használt. Nyáridőben, odakint a kertben még pár oldallal elboldogult, ha a háta mögül jött a fény, és a betűk is elég nagyok voltak, de odabent a házban, és főleg amikor már korán sötétedett, alig látta a sorokat.

Egyik este az íróasztalánál üldögélve olvasott, amikor észrevette, hogy szinte már alig látja a sorokat a könyvében. Gyújtott egy gyertyát, majd még egyet, és amennyire csak merte, a papír közelébe helyezte őket. De semmi. Ordítani tudott volna mérgében. Szörnyen igazságtalannak találta, hogy amikor végre talált magának egy olyan elfoglaltságot, ami értelmet ad az életének, fel kell adnia. Mert hát mi marad neki, ha már olvasni sem tud? Gondosan becsukta a könyvet, és olyan higgadtan, amilyennek legbelül egyáltalán nem érezte magát, elfeküdt az ágyán, hogy kiötölje, mitévő legyen.

Úgy döntött, két napig könyvek nélkül lesz. Zongorázott, sétált a kertben, a szalonba virágot szedett, és úgy tett, mintha varrna. A második nap délutánjára már tudta, hogy számára elviselhetetlen az effajta

létezés. Ha azt akarja, hogy ne bolonduljon meg, meg kell kérnie az anyját, hogy vigye el optikushoz. Nem volt könnyű a feladat. Mary tudta, hogy nagy valószínűséggel Mrs. Bennet még annál jobban fel fog háborodni, mint amikor nevelőnőt próbált kérni maga mellé. Mert hát mi ronthatna még a már amúgy is gyér megjelenésén, ha nem egy nehéz, fémkeretes szemüveg? De Marynek nem volt választása. Nem volt mit tenni, szóba kellett hoznia a kérdést. Csak annyit tehetett, hogy figyel, mikor kevésbé nyűgös az anyja, és minden bátorságát összeszedve, anyja esetleges együttérzésében bízva áll elő a kéréssel.

Marynek végül ez akkor sikerült, amikor az anyja egy délután a kamrában tett-vett. Az ősszel eltett szilva-, őszibarack- és ringlóbefőttet ellenőrizte. Bele-belekukkantott az üvegekbe, hogy megnézzze, nem romlott-e meg bennük a gyümölcs. Mrs. Bennet egyik kedvenc foglalatossága volt ez, ily módon kellőképpen vidáman fogadta Maryt. Ez egészen addig tartott, amíg meg nem tudta, miről van szó, mert akkor egyszerűen elillant a jókedve. Nem hitte el, mire kéri a lányja.

– Ugye nem mondom komolyan, Mary? Ez csakis egy ízléstelen tréfa lehet.

– Esküszöm, mama, nem tréfálok. Alig tudok olvasni. Könyörgök, engedd meg, hogy megvizsgáltassam a szemem!

– No de mire fel? Úgy véled, az majd segít?

– Lehet, hogy az optikus szemüveget írta fel. Azzal megint tudnék olvasni.

– Szemüveget? Képes lennél ókulát viselni? Hogy megszégyenítsd magad?

– Örömmel hordanám, ha azzal tudnék olvasni.

Mrs. Bennet, aki éppen előtte emelt le egy nagy üveg barackbefőttet a polcra, meglehetősen hevesen tette le az asztalra. Nagyot csattant az üveg, és bár szerencsére nem tört el, Mary összerezzen.

– Egyetlen férfiember sem fog rád nézni! – jelentette ki az anyja. – A nők pedig csak sajnálni fognak!

– Ezt is, azt is el fogom viselni, ha muszáj.

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatod velem.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

Elakadt Mrs. Bennet szava. Képtelen volt felfogni, hogyan követhet el valaki ekkora büntettet az általa fontosnak tartott dolgok ellen. De Mary nem tágtott.

– Ha úgy érzi, nem tud segíteni nekem ebben, akkor majd én kifizetem. Van némi megtakarított pénzem. Én magam fogok írni az optikusnak, és kérek tőle időpontot.

Mrs. Bennet a kötényébe törölte a kezét.

– Úgy tűnik, nincs más választásom, jöjjön az az optikus! De tudnod kell, Mary, hogy nagyon nem örülök ennek. Mélységesen bánt, sért és felháborít a dolog, és mindez a te hibád!

Feldúltan az ajtó felé indult, még az üvegeket is az asztalon hagyta átnézés nélkül.

– De nehogy azt hidd, hogy majd ott állok melletted! Mrs. Hill elvégzi helyettem. Én ugyan ki nem teszem magam ilyen izgalomnak!

És ezzel kirohant a kamrából. Mary remegő kézzel felemelte a barackos üveget, és óvatosan visszahelyezte a polcra. Még soha ilyen nyíltan nem szállt szembe az anyjával. Magába roskadva ült le. De elérte, amit akart. Meg fogják vizsgálni a szemét. Már csak abban bízott, hogy erre mihamarabb sor kerül.